

Jukka Halttunen

CINEACTIVE

1

CineActive 1

Jukka Halttunen

CINEACTIVE 1

© 2024 Jukka Halttunen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-80-8206-4

Kannen kuva: Felix Mooneeram

Sisällys

JOHDANTO	7
1950- JA 1960-LUVUT	15
1970-LUKU	29
1980-LUKU	55
1990-LUKU	109
2000-LUKU	143
2010-LUKU	183
2020-LUKU	231
HAKEMISTO	277

JOHDANTO

Kuuluin kauan sitten kaveriporukkaan, joka harrasti intohimoisesti elokuvia ja alkoi säännöllisin väliajoin kokoontua katsomaan niitä porukalla pitkinä yli yön kestävinä maratoneina. Tyypillisesti katselu-putki avautui myöhään lauantai-iltapäivänä ja päättyi vasta sunnuntai-aiamuna. Katsottujen elokuvien pituudesta riippuen niitä ehdittiin nähdä kahdeksasta kymmeneen kappaletta, tosin katsojien viireys ei ollut välttämättä koko tuota aikaa parhaalla mahdollisella tasolla.

Ensimmäinen tällainen elokuvamaraton pidettiin 2. - 3. marraskuuta 1991 ja ensimmäinen tuolloin katsottu elokuva oli Kanadan body horror -mestari **David Cronenbergin** ohjaama *Dead Ringers* (1988). Kun perinne päättyi runsaat 20 vuotta myöhemmin, 5. - 6. toukokuuta 2012, viimeisenä katsottu elokuva oli **Richard T. Heffronin** ohjaama *Futureworld* (1976). Näiden päivämäärien välissä olimme katselleet yhteensä 724 pitkää draamelokuvaa sekä niiden lisäksi toista sataa dokumentti- ja lyhytelokuvaa.

Vaikka kaveriporukan kanssa katselu päättyi tuohon, minua viehätti edelleen ajatus katsella elokuvia pidempinä putkina kerrallaan. Vain kolme kuukautta viimeisen yhteisen elokuvamaratonin jälkeen aloitin omat henkilökohtaiset pikkumaratonini katselemalla 22. elokuuta yhdessä illassa peräjälkeen kolme elokuvaa. Tuolloin näin **Peter Bergin** tuolloin tuoreen tehoste-elokuvan *Battleship* (2012), **Xavier Gensin** lähes katselukelvottoman ydinsotapainajaisen *The Divide* (2011) sekä **Ken Russellin** tieteisfilmin *Altered States* (1980).

Elokuvien katselu yksin on tietysti aina hiukan tylsempää kuin kaveriporukan kanssa, mutta uusi käytäntö tuntui silti ihan mukavalta korvikkeelta vanhalle. Kokeilin samaa uudelleen syyskuun 4. ja 12. päivinä ja totesin homman toimivan.

Aluksi omat pikkumaratonini käsittivät tyypillisesti vain kolme elokuvaa ja kestivät suunnilleen viidestä viiteen ja puoleen tuntia per ilta. Myöhemmin laajensin formaattia ja olen nyt jo pitkään katsonut elokuvia noin seitsemän tunnin ja viidentoista minuutin mittaisissa putkissa. Pääsääntöisesti tuossa ajassa ehtii katsoa neljä elokuvaa peräjälkeen, toisinaan vain kolme jos katsottavat nimikkeet ovat kovin

pitkiä. Toisinaan jopa viisi jos kaikki kestävät vain vajaat puolitoista tuntia, mutta tämä on varsin harvinaista.

Omat elokuvaputkeni ovat tätä kirjoitettaessa (toukokuun alussa 2024) jatkuneet säännöllisinä pian jo kahdentoista vuoden ajan. Niiden suorituspaikka on kotini kellarikerros, jonne on rajattu likimain 24 neliömetrin laajuinen kotiteatteri. (Tilaa olisi paljon enemmänkin, mutta projektorin valovoima asettaa rajoituksia sille miten suurelta kankaalta elokuvia kannattaa katsoa.)

Myös viimeiset kaveriporukan elokuvamaratonit järjestettiin tässä samassa tilassa ennen niiden loppumista kokonaan. Elokuvat heijastuvat 150-tuumaiselle valkokankaalle, joka täyttää yhden seinän lähes kokonaan. Käytössä on järjestyksessä jo kolmas projektori, joka tarjoaa natiivia 4K-kuvaa, pino levysoittimia, Apple TV 4K -mediatoistin sekä 7.1 -muotoinen surround-kaiutinsetti. Kotiteatterivahvistin tukee kaikkia monikanavaisia ääniformaatteja Dolby Atmos mukaan lukien.

Elokuvaan keskittyminen yksin tällaisessa ympäristössä ei häviä paljoakaan vastaavalle kokemukselle kaupallisessa elokuvateatterissa. Itse asiassa se jopa päihittää sen monessa suhteessa, koska paikalla ei ole häiritsevää muuta yleisöä potkimassa istuintani, pelailemassa puhelimellaan ja keskustelemassa keskenään. Lisäksi käytössäni on pause-näppäin taukoja varten.

Jatkettuani näitä yhden hengen elokuvamaratoneja tarpeeksi kauan mieleeni tuli, että voisin kirjoittaa niistä myös arvioluonteisia muistiinpanoja. Tämän aloitin joskus pari, kolme vuotta sitten ja arvosteluja on tähän päivään mennessä kertynyt melkoinen määrä.

Hiljattain mieleeni tuli, että kun noita arvioita oli kertynyt itse asiassa jo aika paljon, voisin koostaa niistä vaikka kirjan ja antaa sille nimen *CineActive 1*, koska varmaan kirjoitan niitä jatkossakin jolloin myös *CineActive 2* valmistunee jossakin vaiheessa.

Tämä kirja sisältää siis suurelta osin yksityisten elokuvamaratonien aikana katsomiini elokuvien arvioita, painottuen katseluihin vuoden 2023 alusta vuoden 2024 kevääseen. Arvostelujen ote on kaukana haudanvakavasta; ne on monin paikoin kirjoitettu kieli tukevasti poskessa ja kommentit saattavat elokuvan lisäksi liittyä tavalla tai toisella myös katselutilanteeseen, elokuvien fanikulttuuriin sekä katsotun tallenteen teknisiin ominaisuuksiin.

Viimeksi mainittu pätee erityisesti uusiin 4K Ultra HD -julkaisuihin, joiden teknisen toteutuksen kommentointi itse elokuvan ohella on enemmän sääntö kuin poikkeus.

CineActive oli alun perin Filmifriikki Oy:n vuosina 1999 ja 2000 lyhyen aikaa kustantama elokuvafanzine, jonka päätoimittajana tuolin toimin. Sitä julkaistiin vain kaksi numeroa, 1/1999 ja 1/2000. Tarkoitukseni on poimia omia tekstejäni myös sieltä näihin CineActive -kirjoihin. Nyt ensimmäisellä kerralla en vielä niin tehnyt, koska tekstejä oli muutenkin runsaasti.

Jokaisen arvion ohessa on tieto käsiteltävän elokuvan viimeisimmästä katselupäivämäärästä sekä tieto katsotusta versiosta: levyn formaatti tai streaming-palvelu jota käytin. Lisäksi elokuvista on vakioidusti näkyvillä sen nimi, ohjaaja, pääosien näyttelijät, valmistusmaa ja -vuosi, sekä oma arvioni elokuvasta asteikolla 1 - 10:

10	Mestarteos!
9	Loistava
8	Erittäin hyvä
7	Melko hyvä
6	Tyydyttävä
5	Siedettävä
4	Melko huono
3	Erittäin huono
2	Tyrmistyttävän huono
1	Jätettä

Elokuvat on aseteltu kirjassa ikäjärjestykseen siten, että aloitetaan vuosikymmenten takaa ja päädytään aivan lopussa kaikkein uusimpiin teoksiin. Jokaisen arvion alussa on infolaatikko ja kuva joko elokuvan julisteesta tai videojulkaisun kannesta, pääsääntöisesti jälkimmäisestä.

Lisäksi olen käyttänyt arvioiden ohessa seuraavanlaisia symboleita tarpeen mukaan:



Tämä symboli tarkoittaa, että arviotekstissä on käytetty poliittisesti epäkorrekteja ilmaisuja, joista on mahdollista triggeröityä. Etenkin nuorten lukijoiden kannattaa varoa.



Tämä symboli tarkoittaa, että arviotekstissä avataan elokuvan tapahtumia niin yksityiskohtaisesti, että se saatetaan kokea spoilaamisena. Jos et ole nähnyt elokuvaa, varo.

Tämän johdannon lopuksi vielä taustatietoja itsestäni. Aloitin elokuvien harrastamisen vakavassa mielessä jo 1970-luvun loppupuolella, minkä jälkeen siitä muotoutui intohimo 1980-luvulle tultaessa. Jatkuva elokuvateattereissa käynti ja elokuvakerhojen tarjonnan koluaminen laajenivat myös kotikatseluharrastukseksi kun kotivideot yleistyivät noin vuosina 1982 - 1983. Hankin ensimmäisen oman videonauhurini kesällä 1984.

Alkuaikoina olin erityisesti kauhuelokuvan ystävä, mikä varmasti näkyy läpi joistakin tämän kirjan arvioista. Kauhuelokuvien yliedustus ainakin tässä ensimmäisessä kirjassa on aikamoinen.

Taustalla on turhautuminen 1980-luvulla Suomessa säädettyyn videosensuurilakiin, jonka takia aloin hankkia suosikkieni leikkamattomia versioita videokasetteina ulkomailta jo vuonna 1986. Kauhun lisäksi suosin myös väkivaltaista toimintaa. Siis kaikkea sitä mitä vallanpitäjät eivät olisi halunneet meidän näkevän. Kiitti vaan vitusti, **Sirpa Pietikäinen.**

Kehitys johti kauhukulttuuria edistävän ja videosensuuria kaikin keinoin vastustavan yhdistyksen, Dark Fantasy ry:n perustamiseen elokuussa 1991. Melko pian tämän jälkeen minusta tuli ensimmäistä kertaa päätoimittaja, kun kauhufanzine Gorehound siirtyi yhdistyksen kustantamaksi seuraavan vuoden puolella. Elokuva-arvosteluja olin kirjoittanut jo lehden aloituksesta alkaen keväällä 1990.

Gorehoundiin kirjoittaminen ja lehden päätoimittaminen kesti osaltani vain vuoden 1995 loppuun, jonka jälkeen seurasi muutaman vuoden tauko. Paluu sekä elokuvien arviointiin että päätoimittamiseen tapahtui keväällä 2001, kun minua pyydettiin yhdistyksen tuolloin aloittaman Hohto -lehden päätoimittajaksi. Nimestä huolimatta tuo lehti ei keskittynyt enää pelkästään kauhuelokuvaan vaikka lajityyppi saikin sen kansien välissä paljon huomiota.

Yhdistyksen kustantamana Hohtoa julkaistiin lopulta vain kaksi numeroa, molemmat vuonna 2001, ennen kuin lehtikustantaminen siirtyi kokonaan oman kustannusyhtiön hoitoon. Olin yksi tuon yhtiön neljästä perustajasta ja osakas. Tuolloin elokuvakirjoittamisesta tuli ylivoimaisesti aikaavievin harrastukseni.

Tämä vaihe kesti aika tarkalleen neljä vuotta ja huipentui vuoden 2005 keväällä Hohdon kustantajan liiketoiminnan myynnillä silloiselle Como Media Oy:lle, jonka kustantama Episodi on edelleen Suomen suurin ja nykyään ainoa puhtaasti kaupalliselta pohjalta toimiva elokuvalehti. Hohdon ostettuaan siitä tuli toki Suomen suurin jo silloin. Toimin Episodin vastaavana päätoimittajana runsaan vuoden ajan, kesäkuun alusta 2005 elokuun loppuun 2006 ennen kuin lähdin omille teilleni.

Sen jälkeen en ole enää kirjoittanut elokuva-arvioita säännöllisesti muuten kuin omaksi ilokseni, lukuun ottamatta lyhyttä avustajuutta Hifimaailma -lehdelle 2010-luvun alussa. Elokuvakirjoittaminen on kuitenkin edelleen kutsumukseni ja lisäksi se on muutenkin vähän kuin polkupyörällä ajo, ei sen tekniikoita unohda kun sen kerran on oppinut.

Yritin joskus kirjoittaa Hohtoon arvioita myös soundtrack-levyistä, mutta siitä ei tullut yhtään mitään. Elokuvia arvioidessani minulla on aina valmiina eräänlainen ”työkalupakki”, jota käyttäen saan aikaiseksi suhteellisen pätevän arvion. Riippumatta siitä, millaisen elokuvan olen nähnyt, aina sieltä löytyy sopiva väline jota käyttämällä se syntyy. Musiikin arviointiin tuo sama välineistö ei sopinut ollenkaan.

Tosin tässä kirjassa tuota työkalupakkia käytetään hyvinkin joustavasti. Itse asiassa se on monin paikoin kokonaan unohdettu, koska tässä kirjassa minun ei ole edes tarkoitus kirjoittaa asiallisia arvioita jotka voisi julkaista alan lehdessä. Elokuvia katsoessa oli hauskaa, ja haluan tämän kirjan arvioiden henkivän tuota hauskuutta.

Kirjoitankin täysin vapaamuotoisesti ja monen mielestä ajoittain miltei asiattomasti, riippuen siitä miten kohteena oleva elokuva on vaikuttanut katselukokemukseen. Kirjoittaja erottuu monin paikoin arviosta eikä objektiivisuuteen välttämättä aina pyritä. Kirjoittaminen on kivaa ja toivottavasti lukeminen on myös.

Seuraavassa elokuva-arviot on, kuten jo edellä todettiin, järjestetty tiukasti ikäjärjestykseen: vanhin ensin, uusin viimeisenä. Sen lisäksi ne on myös ryhmitelty erillisiin lukuihin vuosikymmenittäin. 1950- ja 1960-luvut jakavat yhteisen luvun, koska tuolta ajalta elokuvia on mukana lukumääräisestä varsin vähän.

Viime aikoina olen katsonut enimmäkseen melko uusia elokuvia, joten vuosilta 2022 ja 2023 olevia elokuvia on mukana todella pal-

jon. Tarkoitukseni on todennäköisissä tulevissa CineActive -kirjoissa noudattaa täsmälleen samanlaista järjestystä ja ryhmittelyä. Nyt ensimmäisellä kerralla saadaan ikään kuin karkea käsitys eri vuosikymmenten tarjonnasta, joka seuraavissa kirjoissa tarkentuu tarkentumistaan. Parhaassa tapauksessa CineActive 2 tulee saataville jo vuoden kuluttua, mikäli kirjoitustahtini säilyy hyvänä.

Näillä johdantosanoilla, tervetuloa elokuvien sekä etenkin niiden katselukokemusten ihmeelliseen maailmaan.

1950- JA 1960-LUVUT



CineActive 1 on päiväkirjamainen kokoelma elävästi ja huumorilla kirjoitettuja elokuva-arvioita, joiden sisältö ja muoto poikkeaa monessa kohdin perinteisestä elokuvakritiikistä. Elokuvan itsensä ohella huomio kiinnittyy myös katsotun tallenteen tekniseen laatuun. Kirja aloittaa puhtaasti kotiteatterielämyksiin keskittyvän CineActive-elokuvapäiväkirjojen sarjan, jonka ensimmäisessä osassa kauhuelokuva on saanut suuren painoarvon.

BoD



9

789528

082064